

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد.

۲۰۲۱/۰۱/۰۳

صبح ۸

فرونشست کابل و مرگ زمین

کابل در حال فرونشست است. با این روندی که این شهر پیش می رود، در آینده ای نه چندان دور دچار خطر فرونشست وحشتناکی می شود. یک رابطه قوی بین تغییرات سطح آب زیرزمینی و فرونشست وجود دارد. خشک سالی و عملکردهای ضعیف مدیریت آب، رشد سریع جمعیت و دهه‌ها بی‌ثباتی سیاسی باعث شده است که شهر کابل اخیراً دچار تنش آبی شود که بسته‌گی زیادی به برداشت آب‌های زیرزمینی دارد. استخراج بیش از حد و طولانی‌مدت آب‌های زیرزمینی باعث فرونشست زمین می شود.

آب آشامیدنی کابل از حفر چاه‌های ۱۵۰ - ۲۰۰ متری در منطقه شهری، به خصوص مناطق کارته ۳ و کارته ۴ و سرک ۷ و ۹ دارالامان به دست می‌آید و تصفیه می‌شود. این در حالی است که جمعیت خارج از تحمل زمین بر آن مناطق ساکن است. پس از مدتی که چاه‌ها خشک شد، در منطقه دیگری چاه‌های جدید حفر می‌شود. برای مناطق مسکونی، چاه‌های ۵۰ متری و برای شرکت‌های آب، چاه‌های ۱۵۰ - ۲۰۰ متری حفر می‌شود.

جالب این‌جا است که چاه‌ها بدون مجوز لازم حفر می‌شود. در کابل هرکس اجازه دارد در حیات خانه خود چاه حفر کند. تعداد چاه‌های حفر شده در منطقه شهری کابل دقیق بررسی نشده، ولی می‌توان گفت که به اندازه هر خانه، در این شهر چاه حفر شده است. دولت برنامه‌ای برای این معضل ندارد. کسی چاه ۱۰۰ متری حفر می‌کند و با این عمل میزان آب چاه‌های مجاور را کاهش می‌دهد. در برابر این اقدام، همسایه چاه ۱۵۰ متری حفر می‌کند.

میزان فرونشست عمدتاً تابع تغییر سطح آب زیرزمینی در کابل است. فرونشست زمین کابل در بعضی از مناطق ۸/۲ سانتی متر و در منطقه دیگر ۳/۳ سانتی متر در سال است.

نشست زمین، پدیده فوق‌العاده خطرناکی است و از آن به عنوان آخرین و غیرقابل بازگشت‌ترین مرحله از فرآیند بیابان‌زایی یاد می‌شود. کابل یک دشت آبرفتی است و زمانی که زمین نشست می‌کند، آبرفت‌های درشت‌دانه به هم می‌چسبند و فضای خالی آن‌ها پر می‌شود و دیگر امکان انباشت آب در این سفره‌ها از بین می‌رود. سرزمینی که امکان انباشت آب شیرین در زیر سطحش را از دست بدهد، از نظر امنیت اجتماعی با تنش‌های جدی مواجه و مقدمه مهاجرت‌های محیط زیستی فراهم می‌شود. فرونشست زمین یکی از مخاطرات ژئومورفیک محسوب می‌شود که دارای حرکت کند است و در بلندمدت آثار مخرب خود را نشان می‌دهد. وقوع این مخاطره می‌تواند عاملی در ایجاد و تشدید آسیب‌پذیری کانون فعالیت‌های انسانی واقع در بسترهایی با زیرساخت مخاطره‌آمیز طبیعی باشد. در چنین شرایطی شناخت کافی از درجه و میزان آسیب‌پذیری و تحلیل و تبیین ویژگی‌ها و شرایط گروه‌های انسانی، تأسیسات و مکان‌هایی در معرض خطر می‌تواند مجال برنامه‌ریزی و آراسته‌گی محیطی فضا در جهت تعدیل خطرپذیری و به تبع آن دوری از بحران را فراهم آورد.

د پانو شمیره: له 1 تر 2

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکنی د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په خیر و لولی

فرونشست زمین یا پایین رفتن قسمتی از سطح زمین، اغلب به صورت تغییرات ارتفاعی عمودی سطح زمین قابل مشاهده می‌باشد که با جابه‌جایی‌های اندک افقی نیز همراه است. به عنوان نمونه ترک‌خوردن دیوارها، کج‌شدن ستون‌های برق و... از نشانه‌های فرونشست زمین است. از علل اصلی بروز پدیده فرونشست، سیاست‌گذاری نادرست و یا نداشتن سیاست‌گذاری و مدیریت‌نشدن صحیح در بهره‌برداری از منابع آب زیرزمینی است که در نتیجه سفره‌های زیرزمینی هر روز خالی می‌شود.

خشک‌سالی و کاهش سطح آب‌های زیرزمینی و برداشت‌های بی‌رویه در کابل نشان می‌دهد که فرونشست زمین به طور قابل ملاحظه‌ای زیاد بوده است. یکی از عواقبی که فرونشست زمین می‌تواند برای کابلی‌ها داشته باشد، نشست زیرساخت‌های لوله‌ای زیر زمین و نشست آسفالت خیابان‌ها است که استهلاک عمرانی را بالا می‌برد. از عواقب دومی، آلودگی‌های زیست‌محیطی خواهد بود. وقتی آب در زیر زمین است، مانند ستون عمل می‌کند و لایه‌های خاک را نگه می‌دارد؛ اما وقتی از آب برداشت بی‌رویه شود، باعث سست شدن زمین می‌شود و ارتفاع خاک کم می‌گردد و نشست می‌کند.

باید ما وظیفه محیط زیستی خود را در قبال رفتار با طبیعت بدانیم و تلاش کنیم میزان ذخیره آب را با میزان برداشت آن در کابل متعادل سازیم و طرح‌های تعادل‌بخشی را با شدت بیش‌تری اجرا کنیم. مجوز حفر چاه‌های غیرمجاز و توسعه کشاورزی، به خصوص محصولات آب‌بر را صادر نکنیم. بر حفر چاه نظارت داشته باشیم و میزان آب‌های زیرزمینی را به طور مستمر اندازه‌گیری کنیم.

